

Från Valsjöbyn till världens scener

Berättelse

En barndom mellan två länder

Ann-Margret Olsson föddes den 28 april 1941 i Stockholm. Året därpå flyttade familjen till Valsjöbyn, en liten by i Jämtland, långt från storstadens ljus. Tillvaron där var enkel, men avgörande för familjens framtid blev beslutet att lämna Sverige. År 1946 utvandrade de till USA, ett steg som innebar både hopp och osäkerhet. Ann-Margret var då fem år gammal och behärskade nästan ingen engelska, vilket gjorde att hennes första tid i det nya landet måste ha varit förvirrande. Familjen bosatte sig i en förort utanför Chicago, och 1949 blev hon amerikansk medborgare. Att hon växte upp med två kulturer och två språk satte tidigt sin prägel på henne.

Drömmen om scenen

Redan som barn visade Ann-Margret en ovanligt stark vilja att uppträda. Sång och dans var inte bara nöjen för henne, utan ett sätt att uttrycka sig, och tanken på att en dag stå på en riktig scen lämnade henne aldrig. För många hade en sådan dröm framstått som ouppnåelig för en invandrar flicka utan kontakter, men hon vägrade ge upp den. Vändpunkten kom när komikern George Burns fick se henne uppträda. Han blev så imponerad att han gav henne en plats i Las Vegas, vilket blev själva startpunkten för en lång karriär.

Genombrottet och världsberömmelsen

Det stora genombrottet kom 1963 med musikfilmen *Bye Bye Birdie*, som gjorde hennes namn känt över hela landet. Året därpå spelade hon mot Elvis Presley i *Viva Las Vegas*, och i och med den filmen förvandlades hon till en internationell stjärna. Publiken älskade den unga, energiska kvinnan på vita duken, och plötsligt hade flickan från den jämtländska byn nått en plats som få ens vågar drömma om.

Att stanna kvar som enbart en glamorös ung filmstjärna hade varit det enklaste valet. Ann-Margret valde i stället en svårare väg. Hon sökte sig till djupare och mer allvarliga roller, vilket gjorde att kritikerna efter hand började betrakta henne som en seriös skådespelare. Erkännandet kom i form av två Oscarsnomineringar: först för *Carnal Knowledge* 1971 och sedan för *Tommy* 1975.

Att resa sig efter ett fall

Framgångarna betydde dock inte att vägen var fri från motgångar. År 1972 inträffade en allvarlig olycka, då hon föll från en hög scen vid Lake Tahoe och skadade sig svårt. Det sades länge att hennes karriär var slut, och för många artister hade en sådan skada inneburit punkt. Ann-Margret tänkte annorlunda. Steg för steg arbetade hon sig tillbaka och stod inom kort på scenen igen. Just denna förmåga att resa sig säger något väsentligt om henne: motgångarna stoppade henne inte, utan tycktes snarare stärka hennes beslutsamhet.

Ett liv värt att minnas

I privatlivet skilde hon sig från mönstret i en bransch där relationer ofta är kortvariga. Hon var gift med skådespelaren Roger Smith ända från 1967 till hans död 2017, ett halvt sekel tillsammans. Ann-Margret lever fortfarande och räknas som en av Hollywoods mest älskade och uthålliga stjärnor.

Det som gör hennes berättelse värd att lyfta fram är inte bara framgången i sig, utan resans omfattning. En flicka som kom till ett nytt land utan att kunna språket, från en by de flesta aldrig har hört talas om, blev en av världens mest kända artister. Följaktligen handlar hennes historia ytterst om vad mod, arbete och en envis dröm kan åstadkomma, oavsett var man råkar börja sin resa.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
utvandra	flytta till ett annat land för att bosätta sig där
osäkerhet	när man inte vet hur något ska gå
behärska	kunna, ha kontroll över
förort	mindre samhälle utanför en stad
medborgare	person som tillhör ett land med dess rättigheter
sätta sin prägel	påverka och forma någon
uttrycka sig	visa sina känslor och tankar
ouppnåelig	omöjlig att nå
vändpunkt	det ögonblick då något viktigt ändras
genombrott	när man plötsligt blir framgångsrik
glamorös	vacker, lyxig och lockande
erkännande	att andra ser och uppskattar ens arbete
motgång	en svår tid eller ett hinder
beslutsamhet	viljan att inte ge upp
uthållig	som orkar fortsätta länge
omfattning	hur stort eller långt något är

Läsförståelsefrågor

---

1. Varför kan Ann-Margrets första tid i USA ha varit svår?
  1. Eftersom hon var sjuk
  2. Eftersom hon nästan inte kunde engelska
  3. Eftersom hon var ensam utan familj
2. Vad menas i texten med att hon växte upp “med två kulturer och två språk”?
  1. Att hon hade både ett svenskt och ett amerikanskt arv
  2. Att hon flyttade fram och tillbaka mellan länderna
  3. Att hennes föräldrar kom från olika länder
3. Hur beskrivs Ann-Margrets inställning till sin dröm som barn?
  1. Hon tvekade och tänkte byta yrke
  2. Hon höll fast vid den och gav inte upp
  3. Hon brydde sig mest om pengar
4. Vad gjorde George Burns betydelsefull för henne?
  1. Han lärde henne engelska
  2. Han gav henne en plats att uppträda i Las Vegas
  3. Han skrev musiken till hennes filmer
5. Varför valde Ann-Margret mer allvarliga roller?
  1. Det var det enklaste valet
  2. Hon ville bli tagen på större allvar som skådespelare
  3. Hon tröttnade på att sjunga
6. Vad hände efter olyckan 1972?
  1. Hon slutade helt som artist
  2. Hon arbetade sig tillbaka och uppträdde igen
  3. Hon flyttade tillbaka till Sverige
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Ann-Margret nominerades till en Oscar två gånger.
  2. Hon var gift med Roger Smith i ungefär femtio år.
  3. Olyckan 1972 gjorde slut på hennes karriär.
  4. Hon hade barn med Roger Smith.
8. Förklara med egna ord varför texten kallar hennes äktenskap ovanligt jämfört med andra i samma bransch. (öppen fråga)

9. Vad menar författaren när det står att motgångarna “snarare tycktes stärka hennes beslutsamhet”? (inferens)
10. Ge två exempel från texten på att Ann-Margret var en person som inte gav upp. (öppen fråga)
11. Texten säger att hennes historia handlar om “vad mod, arbete och en envis dröm kan åstadkomma”. Vad vill författaren säga med det? (inferens)
12. Varför tror du att författaren tar upp att hon kom “från en by de flesta aldrig har hört talas om”? (inferens)
13. Vad tror du att det betydde för Ann-Margret att hennes karriär började just i Las Vegas? (öppen fråga)

Facit

1. 1.
2. 1.
3. 1.
4. 1.
5. 1.
6. 1.
7. 1. ja b) ja c) nej (hon kämpade sig tillbaka) d) det står inte i texten
8. Exempel på svar: I Hollywood tar relationer ofta slut snabbt, men Ann-Margret var gift med samma man i ungefär femtio år, vilket är mycket ovanligt.
9. Exempel på svar: I stället för att knäcka henne fick svårigheterna henne att kämpa ännu hårdare och bli ännu mer bestämd att lyckas.
10. Exempel på svar: Hon höll fast vid sin dröm fast den verkade omöjlig, och efter olyckan 1972 arbetade hon sig tillbaka och stod på scenen igen.
11. Exempel på svar: Att det inte var tur eller talang ensamt som tog henne dit, utan att hon vågade, jobbade hårt och vägrade ge upp sin dröm.
12. Exempel på svar: För att visa hur lång och osannolik hennes resa var, från en helt okänd liten plats till världsberömmelse.
13. Exempel på svar: Las Vegas var en plats med stora scener och mycket publik, så det gav henne en chans att synas och bli upptäckt, vilket blev början på allt.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten lämpar sig för samtal om migration, drömmar och uthållighet, och tränar eleverna i att tolka information som antyds snarare än sägs rakt ut (fråga 9, 11 och 12). Temat är resan från en liten by i Jämtland till världens största scener och vad mod och arbete kan åstadkomma. Underrubrikerna kan användas för att öva översikt och styckeindelning.

Diskussionsfrågor

- Ann-Margret kom till ett nytt land som femåring utan att kunna språket. Vad tror du är svårast för ett barn i en sådan situation, och vad kan hjälpa?
- Hon höll fast vid en dröm som många tyckte var orealistisk. Tycker du att man alltid ska följa sina drömmar, eller finns det tillfällen då man bör ändra dem?
- Efter olyckan trodde många att hennes karriär var över, men hon kom tillbaka. Vad krävs av en människa för att resa sig efter en svår tid?
- Texten betonar att hon kom från en helt okänd plats men nådde världsberömmelse. Tror du att varifrån man kommer spelar roll för hur långt man kan nå idag? Varför?
- **Skriv (6–7 meningar):** Skriv om en person, känd eller okänd, som har följt en dröm trots stora svårigheter. Beskriv vad personen ville, vilka hinder som fanns och vad du tycker att vi kan lära oss av berättelsen.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia (engelska): Ann-Margret — <https://en.wikipedia.org/wiki/Ann-Margret>
- Nationalencyklopedin: Ann-Margret — <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ann-margret>
- Biography.com: Ann-Margret — <https://www.biography.com/actors/ann-margret>
- IMDb: Ann-Margret — <https://www.imdb.com/name/nm0000268/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Ann-Margret Olsson föddes 28 april 1941 i Stockholm. Familjen flyttade 1942 till Valsjöbyn i Jämtland och utvandrade till USA 1946; hon blev amerikansk medborgare 1949. Hon upptäcktes av komikern George Burns och fick sitt genombrott med filmerna *Bye Bye Birdie* (1963) och *Viva Las Vegas* (1964). Hon Oscarsnominerades två gånger: för *Carnal Knowledge* (1971) och *Tommy* (1975). Hon var gift med Roger Smith 1967–2017 (till hans död). Hon lever (juni 2026). Bilden är public domain via Wikimedia Commons.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.